

Základní škola T. G. Masaryka Moravské Budějovice
nám. Svobody 903, 676 02 Moravské Budějovice

tel: 568 408 241, 602 573 145; www.zsmb.cz; ID: rndpdy

Školní program proti šikanování

(součást Školního preventivního programu)

zpracovaný podle Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, č. j. MSMT- 22294/2013-1

Č. j.: ZSMB/225/2018	Platnost od: 1. 9. 2019	
	Účinnost od: 1. 9. 2019	
Spisový znak: 1.4	Skartační znak: V5	
Číslo vnitřního předpisu: 4.5		Podpis Mgr. Marie Svobodová, v. r.
Změny: Úpravy provedeny k 1. 9. 2020 Úpravy provedeny k 1. 9. 2021 Úpravy provedeny k 1. 9. 2022 Aktualizováno k 1. 9. 2023 Aktualizováno k 1. 9. 2024 Aktualizováno k 1. 9. 2025 Aktualizováno k 1. 9. 2026		

Obsah

Úvod	3
Cíl programu	3
Odpovědnost za plnění programu	3
Co je a co není šikana	4
Znaky šikany	4
Stadia šikany	5
Prevence šikany	7
Aktivity školy v prevenci proti šikaně	9
Šikana zaměřená na učitele	10
Kyberšikana	11
Krizový plán	12
Výchovná opatření	13
Postup při řešení šikany zaměřené na učitele	14
Použitá literatura, webové stránky	15
Kontakty, přílohy	15

Úvod

Školní program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. MŠMT-22294/2013-1a je součástí Školního preventivního programu. Je vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu základní školy.

Cíl programu

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Škola se zaměří na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky ve třídách i mezi žáky a učiteli.

Odpovědnost za plnění programu

Na tvorbě i realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci. Jeho koordinace je v kompetenci ŠMP. Za realizaci je odpovědná ředitelka školy.

Co je a co není šikana

Metodický pokyn MŠMT:

„Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.¹

Základní formy:

- fyzická šikana: bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální násilí
- psychická šikana: nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování
- další způsoby ubližování:
 - krádeže, ničení a manipulace s věcmi jiného žáka bez jeho vědomí
 - násilné a manipulativní příkazy
 - zraňování izolací – ignorování oběti

Šikana je každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině
- je obvykle opakované, často dlouhodobé
- jeho záměrem je oběti ohrozit, ponížit či zastrašit
- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí

Šikana není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

Znaky šikany

Nepřímé (varovné) znaky, které by nás měly upozornit, že není něco v pořádku:

- O přestávkách je žák osamocený, ostatní se s ním nebaví, nemá kamarády, vyhýbá se kontaktu s vrstevníky = izolace.
- Do týmu (družstva) bývá jedinec volen mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitele.
- Žák je ve svém projevu před třídou nejistý, bojí se.
- Je smutný, má blízko k pláči, stává se uzavřeným.
- Prospěch žáka se nevysvětlitelně a rychle zhoršuje.
- Má poškozené, zničené, rozházené věci.
- Má roztrhaný, zašpiněný oděv.
- Chybí mu věci (pomůcky, svačina,...), stále něco hledá.
- Odmítá nebo neumí vysvětlit poškození či ztrátu svých věcí, jeho výmluvy jsou nepravděpodobné.

¹ Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, č. j. MSMT- 22294/2013-1, aktualizovaná verze

- Pravidelnou cestu do školy a ze školy mění.
- Vyhledává důvody k absenci ve škole (po návratu se násilí zintenzivňuje – je potřeba vybit nahromaděnou energií).
- Má modřiny, odřeniny, škrábance, řezné rány, které nedovede vysvětlit. Projevuje se u něho somatizace (bolení břicha, hlavy,...)
- Občas pozorujeme u žáka agresivní výbuchy. Žák se nebrání, neoplácí.

Mezi přímé znaky šikanování např. patří:

- Posměšné přezdívky, poznámky na adresu žáka, nadávky, ponižování.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžité dary, aby za agresory platil. Žák se podřizuje panovačným příkazům.
- Je na něj vyvíjen nátlak, aby se účastnil nemorálních až trestných činů.
- Můžeme pozorovat strkání, rány, kopání, které oběť nevrací.
- Rvačky, v nichž je jeden z účastníků slabší.
- Jakákoliv akce této osoby je vnímána negativně; není přijímána, za všechno může.

Stadia šikany

Zkrácený popis stadií šikanování (Kolář, 2011)

Školní šikanování má svůj zákonitý vnitřní vývoj:

První stadium: Zrod ostrakismu

První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor se dělají „legrácky“. Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabší“. Svým způsobem platí „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsou pro přehlednost označeni jako „otrokáři“ a „otroci“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Prevence šikany

Každý pedagog je odpovědný za vytvoření zdravého klimatu třídy.

Je povinen zejména:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi,
- udržovat ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy,
- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat,
- nebýt lhostejný k projevům agresivity,
- vést žáky k jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince,
- informovat děti i rodiče, na koho se obrátit při problémech - třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce, schránka důvěry, vedení školy, ...

V rámci prevence se každý pedagogický pracovník snaží:

- vychovávat k toleranci a solidaritě
- provádět nácvik komunikačních a sociálních dovedností
- podporovat vědomí sounáležitosti
- vytvářet podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- podporovat spolupráci mezi dětmi a vzájemný respekt

Je důležité věnovat dostatek času prevenci **na prvním stupni**. Někdy stačí jen nesmlouvavý postoj učitele. Učitel je pro žáky ještě vzorem, tráví s dětmi dostatek času. V tomto věku lze dobře nastavit pravidla.

Ředitel školy:

- zajistí, aby ve školním řádu byla jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení (viz bodový systém),
- zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole i při školních akcích,
- zajišťuje vzdělávání pracovníků v oblasti šikanování,
- zajistí, aby žáci a pedagogové byli seznámeni s negativními důsledky šikany,
- spolupracuje se ŠMP a TU při řešení krizových situací.
- má odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance, tedy za prevenci šikany zaměřené na učitele

Školní metodik prevence (ŠMP):

- koordinuje Školní plán proti šikanování a následně s ním seznámí všechny pedagogické pracovníky,
- spolupracuje s TU a vedením školy při řešení krizových situací,
- spolupracuje s okresním metodikem prevence, zdravotnickými zařízeními nebo psychology, Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí a mládeže,
- podílí se na aktivitách v rámci prevence šikany.

Třídní učitelé (TU):

- na začátku školního roku informují žáky i rodiče, na koho se obrátit při problémech ve škole (TU, ŠMP, výchovný poradce, vedení školy, schránka důvěry), ale i mimo školu,
- seznámí na začátku roku žáky i rodiče se Školním programem proti šikaně a jeho umístění na webových stránkách školy,
- řeší okamžitě projevy rizikového chování (ve spolupráci s VP a ŠMP),
- v průběhu školního roku diskutují se žáky o slušném chování i pozitivních mezilidských vztazích.
- zajišťuje pravidelnou realizaci třídnických hodin, které by měly žákům poskytnout bezpečný prostor k reflexi vlastní zkušenosti ve škole (diskuze o spokojenosti ve škole, vztazích ve škole a třídě, učit se efektivně řešit konfliktní situace atd.)

Nepedagogičtí pracovníci:

- oznamují vedení školy jakýkoliv náznak šikanování mezi žáky. V rámci svých možností zabrání dalšímu průběhu šikanování, případně přivolají pomoc.

Rodiče:

- v případě podezření na šikanu týkající se nejen jejich dítěte, ale i ostatních spolužáků, informují TU nebo jiného pedagoga, ŠMP, VP nebo přímo vedení školy,
- spolupracují se školou při řešení problému,
- spolupracují s PPP či jinými odbornými pracovišti v případě problémů.

Aktivity školy v prevenci proti šikaně

- práce učitelů, případně ŠMP nebo VP s třídním kolektivem,
- školní výlety, exkurze, lyžařský kurz apod. mají za úkol podporovat soudržnost třídního kolektivu,
- třídnické hodiny (třídní učitel se zaměřuje na rozvíjení pozitivních vztahů. Je důležité vytvořit bezpečné prostředí. V rámci třídnických hodin jsou žáci seznamováni s tím, co je a není šikana, je jim vysvětlován rozdíl mezi žalováním a prosbou o pomoc. Jsou u nich rozvíjeny dovednosti, jak se zastat oběti, jak a kde vyhledat pomoc. Třídní učitel diagnostikuje a léčí počáteční šikanování. Kdykoliv může požádat o spolupráci a pomoc školního metodika prevence. Je dobré nebýt na šetření a řešení problému sám. V rámci diagnostiky si třídní učitel všímá znaků šikany a podle svých možností na základě dotazníků a depistáží vyhodnocuje situaci ve třídě. Jednou z možností je také sociometrie, která zjišťuje postavení členů ve skupině.),
- informační letáky, doporučená literatura a kontaktní adresy na webových stránkách školy, na nástěnkách ŠMP
- poradenské služby VP a ŠMP
- pravidla chování ve školním řádu školy

Šikana zaměřená na učitele: jak ji předcházet a jak ji řešit

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní problém, který se týká všech členů školy. Neměla by být tedy považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám.

Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel X žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele.

Nejčastěji se odehrává ve škole, nicméně se může odehrávat i mimo školu na veřejnosti, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pocitu stud a selhání, což mu často brání vyhledat pomoc u kolegů nebo vedení školy. V řešení situace pak pedagoga oslabuje obecně zažitý mylný názor, že vysoce zkušený a kompetentní pedagogové problém s udržováním kontroly ve třídě nemají.

Prevence šikany zaměřené na učitele:

- **celoškolní přístup** - dobré sociální klima, uvědomění si rizika výskytu šikany učitele ve škole, otevřené odmítání takového chování,
- **vedení školy** - vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru,
- **jasně stanovený postup školy**, jakým mají pedagogové oznámení o šikaně podat, komu a jak s tím bude nakládáno,
- **pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla chování ve třídě** – na konflikty reaguje včas, používá stanovené důsledky nerespektování dohodnutých pravidel chování, vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontaci ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konfrontaci,
- **pedagog posiluje zapojení žáků do výuky** – dává jim na výběr, činí výuku pro žáky zajímavou,
- **pedagog očekává úspěch od všech žáků** – staví na silných stránkách žáka, neponižuje a nezesměšňuje žáka před třídou, při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost,
- **pedagog si všímá změn v náladě, emocích a v chování žáka** a včas na ně reaguje,
- **problémy neřeší sám**, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.

Řešení šikany zaměřené na učitele – viz Krizový plán

Kyberšikana

Jednou z nejčastějších forem šikany je elektronická šikana. Jedná se o šikanování jiné osoby s využitím internetu, mobilních telefonů či jiných informačních a komunikačních technologií. Je to druh psychické šikany, pro kterou je typické ubližování, ztrapňování, obtěžování, ohrožování, zastrašování apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti.

Nejčastěji se jedná o:

- zasílání urážlivých, zastrašujících, zesměšňujících nebo jinak ztrapňujících zpráv či pomluv,
- pořizování ponižujících zvukových záznamů, videí či fotografií, jejich upravování a zveřejňování,
- zakládání falešných profilů na jméno žáka nebo učitele s dehonestujícím obsahem,
- zneužívání cizího účtu (e-mailového, diskusního apod.),
- vydírání pomocí mobilního telefonu nebo internetu,
- obtěžování a pronásledování voláním, psaním zpráv nebo prozváněním.

Kyberšikana se mnohdy prolíná s tradiční šikanou. Pokud probíhá klasická šikana, je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat apod.)

Škola by se měla kyberšikanou zabývat vždy, když se o ní dozví.

Specifické znaky kyberšikany:

- **Útočníci jsou anonymní** – většinou pod přezdívkou (nickem), svou identitu mohou měnit. Proto má agresor větší odvalu a používá drsnější metody.
- Útočníkem může být každý, kdo má potřebné znalosti ICT, i fyzicky slabý jedinec.
- Agresori často ve skutečném životě nemají kamarády.
- Šikana může probíhat kdykoliv a kdekoliv.
- Ve virtuálním světě se lidé chovají jinak než ve skutečnosti – lžou o své osobě, jsou méně opatrní (sdělují o sobě informace); oběť si může agresor vybrat náhodně.
- Při kyberšikaně se dají pořízené záznamy posílat dál, vzniká tak početné publikum.
- Někdy může být kyberšikana neúmyslná – nedojde nám, jak žert zapůsobí.

Jak snížit riziko kyberšikany:

- Vždy respektujeme ostatní uživatele.
- Dobře si rozmyslíme, co odesíláme a komu.
- Nesdělujeme své heslo.
- Nikdy nikomu neznámému nesdělujeme své osobní údaje.
- Seznámíme se s pravidly chatu či diskuse, ať víme, co je zakázáno dělat.
- Seznámíme se s riziky, která souvisejí s elektronickou komunikací.

Krizový plán

Postup při řešení šikany nebo podezření na šikanu:

- informovat TU, také ŠMP a vedení školy, dohodnout další postup, je třeba postupovat velmi uvážlivě a citlivě, každý případ je jiný, dodržovat diskrétnost a důvěrnost informací, neřešit před celou třídou,
- zorientovat se v situaci, provést orientační šetření (ŠMP ve spolupráci s TU),
- zvážit, zda požádat o spolupráci okresního metodika prevence, zda provést, sociometrické testy, zda přivolat Policii ČR apod.,
- postupovat v souladu s Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení.

Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou) lze doporučit strategii v těchto krocích:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi - v soukromí, upozornit, že případ nebude řešen před celou třídou. (TU, ŠMP)
2. Nalezení vhodných svědků. Neprozrazovat jména svědků. (TU)
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky, nikoli však konfrontace obětí a agresorů. Zaměřit se na otázky: Kdo je obětí a kdo agresorem? Kolik jich je?, Kdo je iniciátorem?, Kdo je aktivním účastníkem?, Co, kdy a kde dělali agresori obětím?, Jak dlouho to trvá?, (TU, ŠMP).
4. Zajistit ochranu obětem. Znovu s nimi hovořit (velmi citlivě), pokud se lišila jejich výpověď od výpovědi svědků. Případně se spojit s rodiči oběti a požádat o pomoc a spolupráci. (TU, ŠMP)
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi - snažit se najít nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování. (TU, ŠMP, minimálně dva).
6. Svolat schůzku za účasti vedení školy, ŠMP, TU. Projednat, zda se jedná o šikanu a v jaké závažnosti, jaká opatření učinit vzhledem k oběti a agresorovi i třídě jako celku, rozhodnout, kdo bude jednat s rodiči obětí a agresorů.
7. Pozvat do školy rodiče agresorů, seznámit je s navrženými opatřeními, požádat je o spolupráci, provést zápis.
8. Pozvat do školy rodiče oběti (nezletilé), ne však zároveň s rodiči agresora. Dohodnout další opatření a postup k nápravě situace. Provést zápis.
9. TU oznámí případné potrestání viníků ve třídě a dá najevo, že škola nebude shovívavá k podobným projevům chování a že bude vyžadovat plnění Školního řádu. Třidu nadále sleduje a konzultuje postup s ŠMP.
10. Pokud má škola podezření na spáchání trestného činu, musí kontaktovat Policii ČR a OSPOD.

POZOR! Vše důkladně zapsat a uspořádat do kvalitního důkazného materiálu!

K prvotnímu sepsání oznámení události je možné využívat tzv. Hlášenky viz níže odkazy a příloha 1,2,3 a 4.

FORMULÁŘ -
NEVHODNÉ CHOVÁNÍ

FORMULÁŘ -
ŠIKANA.docx

E-MAIL - NEVHODNÉ
CHOVÁNÍ VE ŠKOLE (

TELEFON -
NEVHODNÉ CHOVÁNÍ

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Záchrana oběti.
3. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
4. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
5. Pokračující pomoc a podpora oběti.
6. Využití možnosti spolupráce s některými z odborných pracovišť.
7. Nahlášení Policii ČR.
8. Vlastní vyšetřování – je vhodnější, pokud ho provází odborníci.

Výchovná opatření

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí, ...). V případě potřeby mu poskytnout informace o možnostech pomoci – péče pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků - klinických psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Ochrana a podpora oběti – pěstování odolnosti vůči násilí, nácvik sociálních dovedností, posilování sebedůvěry, častější dozor, najít kamaráda oběti, který není závislý na agresorech, povzbuzování a oceňování. V případě potřeby mu poskytnout informace o možnostech odborné pomoci.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina). Další práce se třídou je v kompetenci TU, ŠMP nebo VP, případně jiných odborníků.

Práce s rodinou

Při jednání s rodiči je nutný taktní přístup a zejména zachování důvěrnosti informací. Nekonfrontujeme s dětmi!

Je nutné počítat s odporem, obviňováním, zbavováním se zodpovědnosti. Snažíme se proto získat rodinu pro spolupráci, oceňovat, nehodnotit, neobviňovat.

Je třeba si uvědomit, že naším cílem není potrestat viníky, ale především zajistit nápravu a zlepšení vztahů ve třídě.

Pro potrestání agresorů lze užít následující výchovná opatření:

- napomenutí a důtka TU
- důtka ředitele školy
- převedení do jiné třídy

V mimořádných situacích je možnost užít i jiná opatření:

- ředitelka školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu,
- ředitelka školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Postup při řešení šikany zaměřené na učitele:

Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáka, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Je zapotřebí, aby škola neočekávala a nevyžadovala, aby takovou situaci pedagog řešil sám.

- Problémy pedagog neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem si pedagog zajistí bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek byl bolestný i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Proto je zapotřebí věnovat čas zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat sociální podporu od kolegů a případně vyhledat odbornou pomoc.
- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola proto zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- Pro třídu, ve které se šikana odehrála, škola zajistí intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě.

Použitá literatura, webové stránky

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, Č.j. MSMT- 22294/2013-1 a jeho aktualizace <http://www.msmt.cz/file/38988/>

Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

Michaela Veselá: Aplikace metodického pokynu k šikanování do praxe škol. Řízení školy 6/2009.str. 18-21.

3. Krejčí, V. (2010). *Kyberšikana – kybernetická šikana*. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2.12. 2012] Dostupný z WWW – <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/kestazeni/materialy-pro-studium-studie-atd>

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

E-Nebezpeci pro učitele, www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Kontakty

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz, <https://www.stoponline.cz/cs/>

Poradna E-Bezpeci - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu www.napisnam.cz , <https://poradna.e-bezpeci.cz/>

Přílohy

[Metodický pokyn 2016.pdf, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](https://archiv.msmt.gov.cz/uploads/PPRCH/Metodicky_pokyn_2016.pdf)

https://archiv.msmt.gov.cz/uploads/PPRCH/Metodicky_pokyn_2016.pdf

Hlášenky 1, 2, 3, 4

Vypracovala Mgr. Jitřena Kuchtová,
školní metodik prevence ZŠ T. G. Masaryka Moravské Budějovice